

Mellékletek:

A Katolikus Szeretetszolgálat Zárdakert Idősek Otthona kápolnája

A Tisztelt Értéktár Bizottság munkarendjében több helyi szentély történetét, műemlékvédelmi és egyéb jellemzőit tárgyalta már. Ebbe a sorba illően jelen javaslat a Zárdakert Idősek Otthona kápolnájának ismérveit foglalja össze. Az otthon címe köztudottan: 2373 Dabas, Zárda köz 6.

Nehezíti az összegzést, hogy az egykori Vay-kúria a sok átépítés miatt elveszítette eredeti jellegét, ezért műemlékvédelmi forrásokra gyakorlatilag nem támaszkodhatunk, de a helytörténeti források is szűkösek. A hiányokat szakirodalmi és sajtó kutatással kellett pótolni. A látókörbe került események közül a kápolna létesítése és működése szempontjából a következők a leglényegesebbek:

- Gróf Vay Péter 1904. szeptember 18-án jelentette be szülőfalujában, hogy a Vay-kastélyt a hozzátartozó telkekkel jótékony intézetté alakítja.

- 1912-ben édesanyja, özvegy gróf Vay Lászlóné sz. Beniczky Sarolta a gyóni birtokra invitálta a Jézus Isteni Szívéről Nevezett Karmelita Nővéreket. Forrás: Anna Maria Tauscher van den Bosch (1855-1938), a Jézus Isteni Szívéről nevezett karmelita nővérek alapítónőjének önéletrajza:

„Új alapítás volt a gyóni zárdá. Ezt a szép birtokot vayai Vay grófné ajándékozta az Isteni Szívéről Nevezett Kármelnak. Fia, Msgr. vayai Vay olyan nagylelkű volt, hogy nemcsak teljesítette haldokló édesanyjának a birtok átengedésére vonatkozó akaratát, hanem egy gyermekotthont és egy kápolnát is épített a kastélyhoz. 80–100 szegény gyermek lelt most otthonra, s mivel a katolikus templom eléggé távol van, kápolnánk egyelőre plébániatemplomul szolgál a környékbeliek számára.”

- 1913. április 3-án, a németországi Baden-Baden fürdővárosában elhunyt özv. gróf Vay Lászlóné. Édesanyja végakaratainak teljesítése gróf Vay Péterre hárult.

- A gyóni katolikus egyházközség 1915-ben alakult. Gróf Vay Péter az egyházi engedélyek ügyintézésén túl két házas ingatlant adott a plébánia alapítására. A váci püspök 1915. január 14-én nevezte ki Fitz Istvánt helyi káplánnak, majd később plébánosnak. Ezek az események ismert információi helytörténetünknek. Az már kevésbé, hogy párhuzamosan, a háttérben, a nagy nyilvánosságot teljesen mellőzve gróf Vay Péter a gyóni kastélyban száz gyermek ellátására szolgáló hadiárva-otthon létesítésének szervezését kezdte meg. A kastélyt épületeivel, parkjával és a szőlőteleppel a karmelita rendnek ajándékozta. Pártfogókat, adományozókat nyert meg a nemes ügy támogatására, az épületek átalakítására és a kápolna építésére. A munkálatok még ebben az évben megkezdődtek, és részben el is készültek. Az előkészületekben hat karmelita nővér vett részt, létszámuk később 14 főre bővült. A kápolna Mindenszentek ünnepére készült el, avatása szűk körben történt.

- A gyermekek első csoportja 1915. december 8-án érkezett Gyónra, melyről a Katholikus Néppárt lapja, az Alkotmány a december 19-i lapszámban tájékoztatta olvasóit:

„A boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának reggelén érkeztek meg az első hadiárva. A kedves, ártatlan gyermekek, amint az oltár előtt térdeltek, valóban érzékenyítő látványt nyújtottak. Tiszta lélekből, romlatlan szívből jövő imájuk ezüstcsengéssel visszhangzott a szerény kápolna mennyezete alatt.”

- A karmelita nővérek működtette intézmény hivatalosan 1916. január 1-én nyitotta meg kapuit, melyről a napilapok széles köre tudósított. Folyamatos működése és fejlődése érdekében adományozók szervezésével nagyon sokat tett Lónyay Elemér gróf hitvese, Stefánia hercegnő (1864-1945).

- 1916. október 1-én tartották a gyóni hadiárva-otthon új épületének ünnepélyes alapkövetését. A meghívott előkelő közönséget, - akik adományaikkal támogatták az intézményt, - a fővárosból különvonat szállította Gyónra. A program a kápolnában tartott ünnepi misével kezdődött:

„Diadalkapun át mentek a vendégek a Vay-kastélyba, melynek kápolnájában ünnepies misét hallgattak. Az istentisztelet után gróf Vay Péter, a hadiárvaház megteremtője mondott üdvözlő beszédet, kifejezve benne a humánus intézmény magasztos feladatát.”

- 1917. szeptember 17-én hétfőn délután Augustza királyi hercegnő - kíséretében többek között báró Szurmay Sándor honvédelmi miniszterrel és Teleki Pál gróffal, az országos hadigondozó elnökével - meglátogatta a gyóni hadiárvaházat és megtekintette az intézet mintaszőlőjét is, a szüretelő hadiárvákkal. A jeles vendégeket gróf Vay Péter fogadta és kalauzolta.

Gróf Vay Péter 1917. évi írásaiból (április és szeptember) újabb fontos részleteket ismerhetünk meg:

„Imádság és munka létesíté és tartja fenn az egész intézetet. Mint a Szentírás mustármagva fejlődik terebélyes fává. A felette szerény kezdet mind jelentékenyebb arányokat ölt, úgy hogy ma már az egykori kastély melléképületeivel szűknek bizonyul és újabb épületeket szükséges emelni. Már ezek is munkában vannak és remélhetőleg még a tavasz vagy a nyár folyamán eleget tehetnek rendeltetésüknek. A kápolna is alig képes befogadni a vidékről is ide vándorló népet. Messzejáró földre nincsen katolikus templom s így idesereglenek vasárnap és ünnepnapokon a hívők. Mind számosabbá válik a gyülekezet és mind sűrűbb, tömöttebb sorokban érkeznek a bejárathoz vezető hosszú fasoron át, búcsújáró hely jellegét kölcsönözve a hit és szeretet e hajlékának.

„A kis kápolnában ott rebegik rövid fohászuakat az ártatlan árvák. Ezüstcsengésű hangjuk messze elhangzik és felemelkedik a magasba. Életükkel, létükkel együtt fakad és fejlődik a hit is kebelükben. Ha a jövő változó áramlatai közepette az egyik vagy másik esetleg zátonyra kerülne is, mindenkorra ott lesz elrejtve szívük mélyén, mint mentő horgony gyermekkoruk virágos, derült emléke, ottmarad, mint mentő horgony az egykori hit és remény.”

„A Gondviselés különös kegyelme látszik a jó karmelita testvérek munkáját koronázni. Ki merte volna reményleni, midőn a háború kitörésekor a hat szerény testvér Gyónra érkezett, hogy a keserves háborús viszonyok közepette is képesek lesznek a nehéz feladatoknak eleget tehetni? Nem volt se templom, se plébánia a községben. A nép teljesen magára hagyatva tengette napjait a legkisebb erkölcsi támasz és természetfeletti vigasz híján. Hogy a belső élet milyen sivár volt ilyen körülmények között, részletesebb magyarázatra nem szorul; arról fogalmat csak azok képesek alkotni, kik az Alföld pusztáinak viszonyait közelebbről ismerik. De alig érkeztek meg az első karmelita testvérek, megalakult a kis parochia is. Igaz, nem volt se paplak, se templom — így az első szentmisét kint a szőlőben a szabad ég alatt tartották, akár Kelet-Ázsia vagy Dél-Afrika valamelyik gyarmatán. A Mindenható azonban meghallgatta a nép fohását. Imájuk mintha egyenesen felhangzott volna a mennyekbe. Alig pár hónap leforgása alatt a lelkes fiatal plébános szervezte a hitköziséget, létesített paplakot. Eközben átalakult az egykori kastély is. Egyik szárnyához csinos új kápolna épült és a hajdani termekben az elesett katonák árváinak befogadására mind több kis fehér ágy sorakozott, míg egy napon az egyébként tágas épületek

szűknek bizonyultak, úgy, hogy egy egészen új pavillont kellett építeni újabb százötven ágy elhelyezésére. Valóban csodával határos, hogy mindez lehetséges legyen.”

- 1918. márciusában Zita királyné (1892-1989) magas összegű segélyt utalványoztatott a gyóni hadiárvaáznak, így az intézmény újabb rászorulóknak nyújthatott otthont.

- Az 1939. évi vármegyei adattár számos értékes adatot, ismérvet tartalmaz az intézményről, azonban a kápolna építését tévesen 1917-re teszik a szerkesztők.

- Saját szentély híján a gyorsan népszerűvé vált kápolna 1930-ig, templomuk megépítéséig, a falu katolikus híveit is szolgálta. A zárdaiskola egykori tanítványa, Kamlah Katalin visszaemlékezése szerint azonban még utána is jelentős létszámban jártak ide:

„A zárda kápolnájában tartott vasárnapi szentmisékre kötelezően járni kellett, nekünk, bejáróknak is. A falubeliek közül is sokan idejártak, pedig már működött a gyóni katolikus templom is.”

- A II. világháború, de különösen 1948 után az állam és az egyház viszonya gyökeresen megváltozott. Az egyházi iskolák államosítása, majd Mindszenty József bíboros letartóztatása, az iskolai kötelező hitoktatás eltörlése, a papi békemozgalom erőltetett megalapítása után 1950. szeptember 7-én az Elnöki Tanács törvényerejű rendeletével – néhány kivétellel - megvonták a szerzetesrendek működését. Mintegy 23 férfi és 40 női rend, összesen 732 rendház szűnt meg, 2300 férfi szerzetes és 8800 apáca került szétszórásba. A karmelita nővéreknek is el kellett hagyniuk a gyóni zárdát. Az épületekbe 1950. október 15-én költözött be 100 keresztes nővér, később a szegedi iskolanővérek és más női szerzetesrendek tagjai, mert Gyón az állam által kijelölt öt rendház (Bakonybél, Csákvár, Gyón, Jászberény, Jánoshida) egyike lett, ahová az idős, beteg szerzeteseket kényszerűen telepítették.

Virányi Ottó (1927-2001), az ugyancsak 1950-ben alakult Katolikus Szeretetszolgálat igazgatója 1986-ban lexikon szócikkszerű tömörséggel ismertette a gyóni otthont, érzékeltetve az 1945 utáni történelmi változást is:

„Gyón – a szomszédos Sári és Dabas községekkel egyesítve ma Dabas III. – otthonába 1950. október 15-én költözött be 100 keresztes nővér, később a szegedi iskolanővérek és más női szerzetesrendek tagjai. A földszintes épület nagy előnye, hogy lakói nem ismerik az idős korban már komoly problémát okozó lépcsőjárás. Fűthető kápolnája egybeépült a rendházzal, melyet fenyők, kis erdő, virágos kert, árnyas sétányok szegélyeznek. Két temetőjében több, mint 250 kedvesnővér sirja készet imádságra, emlékezésre.

1980. július 1-től Pest megye vette át az otthont, amennyiben folyamatosan olyan világi személyeket (idős asszonyokat) utal be ide, akik az otthon egyházi jellegéből fakadó napirendet és szellemet vállalják, elfogadják. Ebben az állami fenntartású otthonban az egyházi jelleg mindaddig megmarad, ameddig vallásos lakói ezt igénylik. Jelenleg a plébános látja el az itt lakó gondozottakat. Az utolsó nővérek 1985. október 26-án költöztek el a Szeretetszolgálat más otthonaiba.”

2000-ben kiadott könyvének – a kápolna története szempontjából fontos - kiegészítése: *„Az utolsó nővérek 1985. október 26-án költöztek el a Szeretetszolgálat más otthonaiba, magukkal víve a kápolna felszerelését is. Ezek közül a kettős tabernákulum egyik fele Iszkaszentgyörgy lelki centrumának kápolnájába került, másik része ma is Ipolytölgyes kápolnájának egyik ékessége. Ezután a kápolnát lakószobákká alakította át az akkori vezetés. A városi Tanács által építtetett új, 65 férőhelyes épületrész 1988-ban került átadásra – ekkor már mindenütt volt központi fűtés.”*

Magyarországon az 1988-as esztendő a rendszerváltás hajnalát jelentette, amikor mindinkább egyértelművé vált, hogy a Kádár-korszak hamarosan véget ér. Ezért Dabason, és határain túl is, sokan megdöbbenéssel értesültek az érzéketlen intézkedésről, a kápolna megszüntetéséről, amit persze nem vertek nagydobra, de a hír mégis szájról szájra terjedt. A helyzetet jól jellemzi Bisztrai László atya megfogalmazása a plébániatörténeti összefoglalójában:

„Sokak bánatára, kevesek örömeire a kápolnát úgy szétverték, hogy csak a csupasz falak maradtak meg.”

A témára Czagányi László helytörténész is kitér az 1994. évi munkájában, mely a rendszerváltás utáni időkbe is átvezet bennünket:

„Római Katolikus Szeretetszolgálat gyóni kápolnája

A/ A kápolna eredetileg a gróf Vay család (gr. Vay Péter címzetes püspök, jeles utazó, író és nővére, a gr. Vay Sándor vagy D'Artagnan néven író Sarolta) régi kastélyában, a kármelita rend első világháború idején alapított hadiárvaázhhoz tartozott, mely óvodát és iskolát is működtetett. Templomuk megépítéséig e kápolna nemcsak a hadiárvaáknak, hanem a falusi híveknek is templomul szolgált. Az ország első hadiárvaházát később szociális otthonná alakították, a tantermeket pedig az általános iskola vette át. A kápolnát 1988-ban (!) szüntették meg, és jelentős költségráfordítással lakószobákká alakították át. Mindez ama változások küszöbén történt, amikor minden akadály elhárult a vallás szabad gyakorlása és építése elől. Az átépítés következtében a régi kápolna eredeti funkciójának visszaállítására már nem volt mód, így az otthon lakói, vezetősége és a katolikus egyház kérésére a régi iskolát kapták meg kápolna céljára.

B/ A Római Katolikus Szeretetszolgálat – mely 1992. januárjában visszakapta a szociális otthont – kápolnája tehát a volt iskolaépületben működik. Szépen faragott oltárfalát, úrasztalát és szekrényeit ócsai mesterek készítették. Az 1992. aug. 27-én felszentelt kápolna az intézményben gondozott 20 férfi és 130 nő lelki gondozását szolgálja, a felszentelésen történt megállapodás szerint ökumenikus jelleggel, ami a reformátusok és evangélikusok istentiszteleteinek is lehetőséget teremt.

G/ Csontos József: Ökumenikus kápolnaszentelés (Havi Régió, 1982. október – I. évf./2. szám. 6. o.)”

[A/ Történelmi előzmények és adatok. B/ A kápolna jellege. G/ Felhasznált és ajánlott irodalom.]

Virányi igazgató úr a következőképpen rögzítette a folyamatot:

„A dabas-gyóni otthon a kármelita nővérek általános főnöknője: M. Katharina Rölke (Sittard/Kollenberg) engedélye alapján 1991. december 31-én Szeretetszolgálatunk kezelésébe került, a helyi Önkormányzattal folytatott tárgyalások eredményeképpen pedig Szeretetszolgálatunk tulajdonába. A váci püspök engedélyével 1992. augusztus 27-én megnyílt az új, ökumenikus kápolna, melyet 3 katolikus, 2 református és 1 evangélikus lelkész áldott meg. ... Az új konyhaépület átadására 1993-ban került sor. 1995-ben kialakították a tejkonyhát, hűtőkamrát, tehergépkocsinak új garázst. 1999-ben került sor napkollektor üzembe helyezésére, közben állandó felújítások, tatarozások, vizesblokk építése, vendégszobák kialakítása stb. Az otthon a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia megbízásából a jövőben Katolikus Szociális Módszertani Intézetként is működik.”

- 2004-ben a Szeretetszolgálat sikerrel pályázott dabasi otthonának rekonstrukciójával, melyben központi elemként egy új, 45 férőhelyes épület létesítése szerepelt 24 órás ápolásra-gondozásra szoruló idősök számára. Az ünnepélyes alapkövetételre 2004. szeptember 8-án, Kisboldogasszony napján került sor. A kápolnában a hálaadó szentmisét dr. Beer Miklós váci megyéspüspök mutatta be.

- Az elkészült beruházás avatóünnepségére 2005. október 10-én került sor. A részleteket a Dabasi Újság tudósításából ismerhetjük meg:

„Az avatóünnepség hálaadó szentmisével kezdődött, amelyet dr. Bábel Balázs Kalocsa–Kecskeméti érsek celebrált. Ugyancsak ő áldotta meg az új házat, s szentelte fel az új kápolnát, amely az ökumené jegyében létesült: nemes egyszerűségével alkalmas arra, hogy bármely vallási felekezet hívői magukénak érezzék. Ezután az otthon szépen gondozott parkjában köszöntötte az avatásra érkezett vendégeket Csoó Lászlóné otthonvezető. Tőle Endrődy Zsuzsanna, a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat igazgatója vette át a szót, méltatva az intézmény jelentőségét és a fejlesztésben közreműködők áldozatos munkáját.”

- Lényeges információ, hogy az új ökumenikus kápolnát Pálffy Katalin (1949-) egyházművész szobrász bronz-stációkompozíciója ékesíti. Az alkotó megbízása kiterjedt az avatóünnepségen átadott emlékérem készítésére is, amely dabasi motívumként címervirágunkat, a szarvasbangót örökíti.

- Az intézmény egyházi jellege mindenkor nagy hangsúlyt kap: még közeli példa, hogy a Covid-járvány idején is minden héten volt katolikus szentmise. A kápolnában bemutatott szertartás kihangosítással jutott el a gondozottak szobáiba, így nem kellett egy légtérben tartózkodniuk a szentmisén részt vevőknek.

- A 75. évforduló szentmiséjére 2025. október 16-án került sor. Az esemény beszámolójából idézzük:

„Ma intézményünkben nagy öröm és megtiszteltetés érte közösségünket: jubileumi szentmisét ünnepelhattunk, melyet Dr. Bábel Balázs érsek atya és Ország Tibor atya mutatott be. Az ünnepi szentmise során érsek atya személyes emlékeit és élményeit is felidézte, amivel még közelebb hozta számunkra az ünnep jelentőségét. A közös hálaadás felemelő alkalmat adott arra, hogy visszatekintsünk a megtett útra, és erőt merítsünk a jövő feladataihoz.”

- A hitélet gyakorlásának általános rendje:

„A hitélet gyakorlása terén az Otthonban az ellátottakhoz keresztény szellemben fordulunk, tiszteletben tartva minden ellátott személyes meggyőződését. Az ökumenikus kápolna egész nap mindenki számára nyitva áll. Hetente lehetőség nyílik részt venni a katolikus vallásúak részére szentmisén, a református és evangélikus vallásúak számára pedig havonta istentiszteleten.”

A Zárdakert Idősök Otthona kápolnájának története egyaránt értékes fejezete Magyarország, a Római Katolikus Egyház, a Katolikus Szeretetszolgálat, a Vay család és városunk kultúrhistoriájának. Megőrzésének, ápolásának méltó megoldása az értéktári védelem, a kulturális örökség kategóriában.

Budapesti Hírlap: Vay Péter gróf hazatérése. 1904. szeptember 21. p. 8.

Pesti Hírlap: Halálozás - özv. gróf Vay Lászlóné sz. Beniczky Sarolta. 1913. április 6. p. 14.

Chobot Ferenc: A Váci Egyházmegye történeti névtára. Első rész: Az intézmények története. Vác, 1915. p. 283.

F. J. R.: A karmeliták gyóni szeretetháza. Alkotmány, 1915. december 19. p. 13.

Budapesti Hírlap: Megnyílt az első hadiárva-otthon. 1916. január 4. p. 12.

Budapesti Hírlap: A gyóni hadiárvaház ünnepe. 1916. október 2. pp.4-5.

Pesti Napló: Az első hadiárvaház alapkövetétele. 1916. október 3. p. 10.

Gróf Vay Péter: A karmeliták hadiárvaházáról. Az intézet újabb kibővítése. Alkotmány, 1917. április 27. p. 6.

Budapesti Hírlap: A hadiárvák szüretje. 1917. szeptember 22. p. 9.

Gróf Vay Péter: Augusztó főhercegnő a gyóni hadiárvák között. Alkotmány, 1917. szeptember 25. p. 12.

Csatár István, dr. Hovhannesian Eghia, Oláh György (szerk.): Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye és Kecskemét th. jogu város adattára. Kultúra Könyvnyomdai Műintézet, Budapest, 1939. p. 64.

Virányi Ottó: Régi és új – Gyón. In: Római katolikus otthonok képekben, riportokban. Szent István Társulat, Budapest, 1986. p. 57.

Czagányi László: A régió templomai és fontosabb kápolnái. In: A régió kalendáriuma. Dabas, 1994. pp. 65-66. Fotó: p. 92, készítette: Gyurman Tibor.

Diós István (főszerk.): Magyar Katolikus Lexikon II. kötet. Bor–Éhe. Szent István Társulat, Budapest, 1996. p. 503.

Szent Józsefről nevezett Mária-Terézia Anya: Anna Maria Tauscher van den Bosch, a Jézus Isteni Szívéről Nevezett Kármelita Nővérek alapítónőjének önéletrajza. [ford.: Paulik Péter]. Szent István Társulat, Budapest, 1997. p. 163. (Második kiadás: 2018.)

Pálffy Katalin: Kis szoborkönyv. Csepel Galéria, Budapest, 2000. 48 p.

Virányi Ottó: A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat ötven éve. Budapest, 2000. p. 10, 11, 18, 32, 42, 45, 46, 48-50, 73, 74, 75, 76, 77, 84.

Váci Napló: Alapkövetétele Dabason. 2004. szeptember 7. p. 7.

Bábel Balázs: Isten országútján. Szent István Társulat, Budapest, 2005. p. 38.

Sztavinovszky Győző: Címerünk virága. Dabasi Újság, 2005. augusztus. p. 16.

Sztavinovszky Győzőné: Avatóünnep a Zárdakert Otthonban. Dabasi Újság, 2005. november. p. 4.

Zsolnai Jánosné: Szerzetes sírok Gyónon 1. Örökségünk (Hernád), 2007. március. p. 9.

Zsolnai Jánosné: Szerzetes sírok Gyónon 2. Örökségünk (Hernád), 2007. augusztus. p. 8.

Zsolnai Jánosné: Szerzetes sírok Gyónon 3. Örökségünk (Hernád), 2007. november. p. 8.

Czagányi László (szerk.): Ezer dabasi pillanat. Pressman Nyomdaipari Bt., Dabas, 2010. p. 128, 129, 411.

Kapui Ágota: Az Isten tenyerén - Beszélgetés Csoó Lászlónéval, a Zárdakert Ökumenikus Szeretetotthon volt vezetőjével. Dabasi Újság, 2010/12. december. p. 22.

Beles Tünde: Balázsjárás a Zárdakertben. Dabasi Újság, 2015/2. február. p. 13.

Valentyik Ferenc: Száz éve nyitotta meg kapuit az Első Magyar Hadiárvaház. Honismeret, 2016/4. pp. 5-10.

Kocsis Edina: Új szolgáltatások a Zárdakert Idősek Otthonában. Dabasi Újság, 2017/11. november. p. 16.

Dr. Radvánszki Ida: Apácák Gyónon. Dabasi Újság, 2018/11. november. p. 19.

Antalffy Erzsébet: Pillanatok a Zárdakert Otthon életéből. Dabasi Újság, 2019/6. június. p. 17.

Horváth Hilda: A világ vándora: Gróf Vay Péter (1863/1864-1948). Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle, 2020/2. pp. 13-31. (19)

Kocsis Edina: 70 éves a Zárdakert Idősek Otthona. Dabasi Újság, 2020. október. p. 10.

Vámosy Erzsébet: „Fellélegeztünk”. Oltás utáni tapasztalatok a Katolikus Szeretetszolgálat egyik idősothonából. Új Ember, 2021-01-31/5. szám. p. 5.

Solymári Dániel – Pallós Tamás – Fajcsák Györgyi: A Kelet és a diplomácia művészete – Vay Péter püspök világmissziója. Szent István Társulat – Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum, Budapest, 2022. p. 68, 125, 126.

Csoma Mózes: Gróf Vay Péter élete és utazásai Koreában. In: Nagy Elek (főszerk.): Passages. Az Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Évkönyve, 1. évfolyam. Orient Projekt Magyar-Ázsiai Kapcsolattörténeti Platform Eurázsia Központ, Vác, 2023. pp. 355-363. (362)

Pogány dr. Rózsa Gabriella: Hold a felhők felett. Néhány adalék Gróf Vay Péter pap, diplomata, műgyűjtő katona-egészségügyi vonatkozású tevékenységéhez. Orvosi Könyvtárak, 2023/4. pp. 30-37. (35-36)

Györgyi Fajcsák (edited by): Moon above the Clouds. The life of bishop Péter Vay and his japanese art collection. Ferenc Hopp Museum of Asiatic Arts, Budapest, 2023. p. 109, 111, 112.

Kamlah Katalin: Emlékeim a Zárda-iskoláról. Lejegyezte: Valentyik Ferenc. Dabasi Újság, 2024. május. pp. 19-20.

Gróf Vay Péter: „Egy a hazánk, egy az Istenünk”. Antológia Kiadó, Lakitelek, 2024. p. 141, 142, 143, 144, 145. (Képmelléklet.)

R. I.: 75 éves a gyóni Zárdakert Idősek Otthona. Dabasi Újság, 2025. október. p. 9.

Dabasi Újság: Jubileumi mise a Zárdakert Idősek Otthonában. 2025. november. p. 3.

<https://szeretetszolgalat.hu/intezmenyek/zardakert-otthon>

<https://www.gyoniplebania.hu/plebania.html>

Összeállította: Valentyik Ferenc